

Ana Hatlarıyla Felsefe - IV

Psikoloji

Hermann LOTZE

Çeviren
Mehmet Eren GEDİKLİ

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No. | General Publication Number: 1913

FCR Sertifika No. | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Eskiye

Yayın No | Publication Number: 413

Kitap Adı : Ana Hatlarıyla Felsefe - IV Psikoloji

Book Title : Outlines of Philosophy - IV Psychology

ISBN : 978-625-8596-27-4

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258596274

Yazar | Author: Hermann Lotze

Çeviren | Translator: Mehmet Eren Gedikli | orcid.org/0000-0002-6036-6683

Kurum | Institution: Milli Eğitim Bakanlığı

ROR ID: ror.org/00jga9g46

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book - Çeviri

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 109 (x+99)

Yayın Tarihi | Publication Date: Nisan | April 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj | Layout Design: FCR

Kapak | Cover Design: FCR - Coşkun Işıkgül

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: JMA - Psikolojik kuram, sistemler, ekoller ve bakış açıları | Psychological theory, systems, schools and viewpoints

BISAC: PSY000000 - Psikoloji / Genel | Psychology / General

THEMA: JMA - Psikolojik kuram, sistemler, ekoller ve bakış açıları | Psychological theory, systems, schools and viewpoints

LC Classification: BF38-64 - Psikolojinin felsefesi; diğer konularla ilişkisi | Philosophy of psychology; relation to other topics

DEWEY: 150 - Psikoloji | Psychology

WoS Category: - Psikoloji, Çokdisiplinli | Psychology, Multidisciplinary

WoS Citation Topics Meso: 6.24 - Psikiyatri ve Psikoloji | Psychiatry & Psychology

WoS Citation Topics Micro: 6.73.1567 - Psikoloji Tarihi | History of Psychology

Scopus Subject Areas: 3200 - Genel Psikoloji | General Psychology

Atıf Bilgisi | Cite as: Lotze, Hermann. *Ana Hatlarıyla Felsefe - IV Psikoloji*. çev. Mehmet Eren Gedikli. FCR Yayın Ltd.-Eskiye, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Ana Hatlarıyla Felsefe - IV

Psikoloji

Hermann LOTZE

Çeviren
Mehmet Eren GEDİKLİ

Ankara 2026

Yazar Hakkında | About the Author

Hermann LOTZE

(1817–1881), 19. yüzyıl Alman felsefesinin önde gelen isimlerinden biri olup, metafizik, mantık ve değer felsefesine yaptığı katkılarla tanınır. Leipzig Üniversitesi'nde hem tıp hem de felsefe eğitimi alan Lotze, bilimsel araştırma ile metafizik düşünümü uzlaştırmayı amaçlamıştır.

Lotze'nin felsefesi, doğanın mekanik bir anlayışı ile teleolojik ve değer temelli bir gerçeklik kavrayışını birleştirme çabasıyla karakterizedir. Ona göre gerçeklik yalnızca nedensel ilişkilerle açıklanamaz; aynı zamanda anlam ve değer boyutlarıyla birlikte kavranmalıdır. Bu yaklaşım, özellikle değer teorisine yaptığı vurgu aracılığıyla, daha sonraki Neo-Kantçı felsefenin gelişimini önemli ölçüde etkilemiştir.

Başlıca eserleri arasında *Microcosmus* (1856–1864), *Metaphysik* (1841) ve *Logik* (1874) yer alır. Lotze, kişilik, değer ve anlam kavramlarına yaptığı vurgu sayesinde, Hegel sonrası felsefe ile fenomenoloji ve analitik felsefenin bazı yönleri arasında köprü kuran bir geçiş figürü olarak sıklıkla değerlendirilir.

Hermann Lotze (1817–1881) was a prominent German philosopher of the nineteenth century, known for his contributions to metaphysics, logic, and the philosophy of value. Educated in both medicine and philosophy at the University of Leipzig, Lotze sought to reconcile scientific inquiry with metaphysical reflection.

His philosophy is characterized by an attempt to integrate a mechanistic understanding of nature with a teleological and value-oriented conception of reality. For Lotze, reality cannot be reduced to causal relations alone; it must also be understood in terms of meaning and value. This perspective significantly influenced the later development of Neo-Kantian philosophy, particularly in its emphasis on value theory. Among his major works are *Microcosmus* (1856–1864), *Metaphysik* (1841), and *Logik* (1874). Lotze is often regarded as a transitional figure who bridges post-Hegelian philosophy with later traditions, including phenomenology and aspects of analytic philosophy, through his emphasis on personality, value, and meaning.

Çeviren Hakkında | About the Translator

Dr. Mehmet Eren GEDİKLİ

1984 yılında Trabzon'da doğdu. Lisans eğitimini Gazi Üniversitesi Zihnin Engelliler Öğretmenliği'nde tamamladı (2007). Ardından Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Felsefesi alanında yüksek lisansını yaptı (2013). Bu süreçte özel eğitim kurumlarında öğretmenlik görevini sürdürürken aynı zamanda İstanbul Üniversitesi AUZEF Felsefe bölümünden mezun oldu (2016). Son olarak Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sistemik Felsefe ve Mantık Anabilim Dalı'ndan doktora derecesini aldı (2022). Doktora sürecinde, öğrenci değişim programında (Erasmus) bir yıl süreyle Almanya'da Tübingen Okulu'nun Platon yorumu üzerine çalışmalarda bulundu.

He was born in 1984 in Trabzon, Türkiye. He completed his undergraduate studies in Special Education Teaching for Individuals with Intellectual Disabilities at Gazi University in 2007. He then earned his master's degree in Philosophy of Religion from the Institute of Social Sciences at Necmettin Erbakan University in 2013. During this period, while continuing his work as a teacher in special education institutions, he also graduated from the Philosophy program at Istanbul University AUZEF in 2016.

Finally, he received his PhD from the Department of Systematic Philosophy and Logic at the Institute of Social Sciences, Ankara University, in 2022. During his doctoral studies, he spent one year in Germany as part of the Erasmus student exchange program, conducting research on the Tübingen School's interpretation of Plato.

Kitap Hakkında

Ana Hatlarıyla Felsefe - IV

Psikoloji

Hermann Lotze'nin *Ana Hatlarıyla Felsefe - IV Psikoloji* adlı eseri, insanın içsel yaşamını oluşturan duyum, tasavvur, duygu ve irade süreçlerini sistematik bir çerçevede inceleyen klasik bir psikoloji metnidir. Eser, psikolojiyi üç temel düzlemde ele alır: betimleyici (ampirik), açıklayıcı (mekanik/metafizik) ve spekülatif boyutlar. Bu bağlamda temel problem, ruhsal yaşamın tekil öğelerinin hangi koşullar altında ortaya çıktığı ve bu öğelerin birbirleriyle nasıl etkileşime girerek bütünlüklü bir bilinç yapısı oluşturduğudur.

Lotze, özellikle duyumların doğasını incelerken, dış fiziksel uyarımlar ile bilinçte ortaya çıkan nitel deneyimler arasındaki kopukluğu vurgular. Tasavvurların oluşumu, bilinçdışı süreçler, çağrışım mekanizmaları ve dikkat gibi konular detaylı biçimde analiz edilir. Eserde ayrıca, ruh ile beden arasındaki ilişki, sinir süreçlerinin rolü ve duyumların öznel niteliği ele alınarak modern psikolojinin temel problemlerine erken bir katkı sunulur.

Lotze'ye göre psikoloji, yalnızca zihinsel süreçlerin betimlenmesiyle sınırlı kalmaz; aynı zamanda bu süreçlerin anlamını ve insanın dünya içindeki yerini açıklamayı hedefler. Böylece eser, felsefe ile psikoloji arasında köprü kuran bütüncül bir yaklaşım ortaya koyar.

Anahtar Kelimeler: Psikoloji; Duyum; Tasavvur; Bilinç; Ruh

About the Book

Outlines of Philosophy - IV Psychology

Hermann Lotze's *Outlines of Philosophy - IV Psychology* offers a systematic exploration of the inner life, focusing on sensations, ideas, emotions, and volitional acts. The work approaches psychology from three main perspectives: descriptive (empirical), explanatory (mechanical/metaphysical), and speculative. Its central aim is to investigate the conditions under which mental processes arise and how their interactions give rise to the unified structure of consciousness.

Lotze emphasizes the discontinuity between external physical stimuli and the qualitative experiences of consciousness, highlighting the problem of how sensory inputs transform into subjective perceptions. The book examines the formation of ideas, unconscious mental states, associative processes, and attention. It also addresses the relationship between mind and body, the role of neural processes, and the subjective character of sensation.

For Lotze, psychology is not limited to describing mental phenomena; it also seeks to uncover their meaning and purpose within the broader structure of reality. In this way, the work provides a comprehensive framework that bridges philosophy and psychology, contributing to the development of modern theoretical psychology.

Keywords: Psychology; Sensation; Idea; Consciousness; Mind

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
BİRİNCİ KISIM	
İÇ YAŞAMIN TEKİL ÖĞELERİ	
BÖLÜM I	
BASİT DUYUMLAR ÜZERİNE	3
BÖLÜM II	
TASAVVURLARIN SEYRİ	17
BÖLÜM III	
GÖRELİ BİLGİ EDİMİ ve DİKKAT	25
BÖLÜM IV	
MEKÂN SEZGİLERİ	29
BÖLÜM V	
DUYULAR ARACILIĞIYLA DÜNYANIN KAVRANIŞI ve DUYU YANILGILARI	41
BÖLÜM VI	
DUYGULAR	47
BÖLÜM VII	
HAREKETLER ÜZERİNE	53
İKİNCİ KISIM	
TEORİK PSİKOLOJİ	
BÖLÜM I	
RUH ÜZERİNE	57
BÖLÜM II	
RUH İLE BEDEN ARASINDAKİ KARŞILIKLI ETKİ ÜZERİNE	61
BÖLÜM III	
RUHUN YERİ	65
BÖLÜM IV	
RUHUN ZAMANLA İLİŞKİLERİ	71
BÖLÜM V	
RUHUN ÖZÜ	75
BÖLÜM VI	
RUHUN DEĞİŞKEN DURUMLARI	81

BÖLÜM VII	
RUHLAR ÂLEMİ	91
DİZİN	97